

Østfold fylkeskommune
Postboks 220
1702 Sarpsborg

sentralpost@ostfoldfk.no

Lillehammer, 19.12.2014

Regional plan for vannforvaltning i Vannregion Glomma – Høringsuttalelse fra Vassdragsforbundet for Mjøsa (Vannområde Mjøsa)

Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpselver vedtok i styremøtet 11. desember 2014 å avgi denne høringsuttalelsen:

Generelt

Vassdragsforbundet ser meget positivt på det omfattende arbeidet som er gjort ved utarbeidelsen av forslaget til regional plan med tiltaksprogram og vedlegg. Aldri før har vi hatt en slik systematisk gjennomgang av tilstanden i vannet vårt, hva som er påvirkninger og hovedutfordringer og hvilke tiltak som kan iverksettes for å bedre vannmiljøet. Disse planene bør kunne bli et viktig verktøy i vannforvaltningen framover, for å sikre at den gode vannkvaliteten vi har mye av bevares og for å løfte dårligere vannforekomster opp til minst god tilstand. Likevel avdekker planforslaget at mangler i kunnskapsgrunnlaget, herunder effekter av og kostnader av ulike tiltak, og manglende virkemidler og økonomi vil kunne være til hinder for den ønskede tiltaksgjennomføringen og dermed måloppnåelsen. Om man vil lykkes eller ikke avhenger i stor grad av prioriteringene til staten og sektormyndighetene i etterkant av planvedtak.

Som et apropos nevnes at vi her i Innlandet har erfaringer med samarbeid og felles løft for et bedre vannmiljø, nemlig Mjøsaksjonene. Over en periode på ca 20 år (fra 1970-tallet) samarbeidet ulike sektorer, ulike brukerinteresser/påvirkere og staten for å redusere fosfortilførslene til Mjøsa. Man lyktes i stor grad takket være innsats fra alle og ikke minst det økonomiske bidraget fra statlig hold. Omregnet til dagens verdi kostet denne suksesshistorien rundt 6 milliarder kroner.

Postadresse:
Vassdragsforbundet
for Mjøsa med tilløpselver
Postboks 987
2626 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Statens hus
Storgata 170
Lillehammer

Telefon:
61 26 61 37

Bank:
1604 09 94231

Elektronisk post:
fmopohs@fylkesmannen.no

Org.nr.:
NO 985 849 102 MVA

Noen overordnede vurderinger

Dokumentene er omfattende både geografisk og tematisk, og det tar tid å sette seg grundig inn i dem. Det er utfordrende å få fram ulikheter og detaljer i ulike delområder for en så stor og sammensatt vannregion. Det er da bra at gode sammendrag gir oversikt over hovedinnholdet i dokumentene. De mest sentrale delene av planen kunne med fordel blitt gjort tilgjengelig i en forenklet versjon.

Etter en lokal prosess med brukbar medvirkning fra ulike sektorer og brukerinteresser sendte vi i vår fra oss tiltaksanalysen som et innspill til den regionale forvaltningsplanen. Sistnevnte gir en grei og samlet framstilling av de ulike sidene ved vannforvaltningen, både påvirkningene og problemene vi har i våre vassdrag og utfordringene knyttet til en bærekraftig forvaltning. Vi mener at planforslaget på en god måte presenterer og forklarer miljømålene, herunder at det er satt miljømål for vannforekomstene i risiko.

Fysiske inngrep er en av de største påvirkningene i Vannregion Glomma. I Vannområde Mjøsa har vi store utbygginger i elver, oppdemming/etablering av reguleringsmagasiner og mindre utbygginger i form av småkraft, samt andre inngrep som flom- og erosjonssikring. Alt dette medfører betydelig påvirkning på livet i og nær vassdraget. For vannkraft er det gitt nasjonale føringer for prioritering av konsesjoner etter vassdragsreguleringsloven som kan tas opp til vilkårsrevisjon innen 2022, og for hvordan miljømål (og dermed tiltak) skal settes i vassdrag med kraftproduksjon. De nasjonale føringene skisserer også hvordan bruken av innkalling og omgjøring og fastsettelse av GØP skal praktiseres. Vannområde Mjøsa foretok en mer detaljert og fullstendig gjennomgang og prioritering av tiltak i regulerte vassdrag. Vi synes det er positivt at vannregionen har tatt dette inn i høringsdokumentene. Det blir meget viktig at vannregionens prioritering av konsesjoner som skal tas opp til revisjon, innkalling til konsesjonsbehandling og gjennomføring av miljøforbedrende tiltak følges opp etter at tiltakene er vurdert av sektormyndighet og med hensyn til kost/nytte.

Det pågående arbeidet med regional plan for Gudbrandsdalslågen vil gi utdypende kunnskap og føringer for håndtering av utfordringer for vassdraget, ikke minst knyttet til flom og ras.

Et klima i endring gir økende behov for robust tilpasning av infrastruktur. Endret hyppighet og intensitet når det gjelder jordskred, andre typer ras, flom, overvann og episoder med frysing-tining gir store og dels nye utfordringer. Et annet aspekt ved klimaendringer er konsekvensene av økte temperaturer på økosystemene i innsjøer og vassdrag.

Når det gjelder kommunalt avløp, er vi enig i at alle tiltak som nevnes i tiltaksprogrammet bør vurderes av sektormyndighetene fram mot fristen for operative tiltak (2018). Enkeltkommuners store framtidsrettede grep på avløpssektoren må derimot komme tydeligere fram, herunder hva dette betyr både for denne og de to neste planperiodene. Dette er kommuner som vil få store økonomiske konsekvenser av Vannforskriften, og statlige tilskudd må gis til disse.

Landbruket gjør allerede en betydelig innsats for å redusere avrenningen av næringsstoffer til vassdragene. Målkonflikten mellom vannforvaltning og matproduksjon trekkes ofte fram, men til tross for dette bør det være rom for ytterligere tiltaksgjennomføring. Innenfor landbruket vil det mest kostnadseffektive være å enda sterkere målrette de relevante miljøtilskuddsmidlene (SMIL og RMP) mot sårbare resipienter. I Vannregion Glomma har man over lengre tid praktisert slik målretting, og det er usikkert om enda mer spissing vil ha særlig stor effekt. Derimot bør man se på tilskuddsordningene og nye statlige midler bevilges for å få gjort alle de foreslåtte tiltakene i denne sektoren. Klimaendringer er utfordrende også for landbruket, og det vil blant annet være behov for bedre utnyttelse av ordningen med dreneringstilskudd.

Konklusjon

Alt i alt viser planen hva som er de vesentlige vannforvaltningsspørsmålene og hva som må ligge til grunn for prioriteringene. Skal vi lykkes med helhetlig vannforvaltning bør det komme bedre fram hvordan planen skal implementeres i det daglige arbeidet hos ulike myndigheter/sektorer. Sektoransvaret for oppfølgingen av tiltakene må altså tydeliggjøres. Flere steder er det mangelfull kunnskap om faktisk miljøtilstand, hvem/hva som påvirker, målkonflikter og størrelser som belastning, avlastningsbehov, kost-/ nyttevurderinger og tiltakskostnader. Det blir vanskelig å se om tiltakene som er foreslått er tilstrekkelige, eller om det må gjøres mer eller mindre. Dette gjør det i beste fall utfordrende å prioritere mellom sektorene. Hovedtilnærmingen bør da være at man innenfor hver sektor prioriterer de mest effektive tiltakene først. Tiltakene gjennomføres så etter lokal prioritering basert på hva som er mulig å oppnå med de virkemidlene som er tilgjengelige. Det blir meget viktig å prioritere fortsatt problemkartlegging.

Hovedutfordringen med Vannforskriften er fortsatt finansiering av arbeidet. Det trengs økte ressurser på alle nivåer for å sikre en mest mulig hensiktsmessig og kostnadseffektiv gjennomføring av arbeidet. En god oppfølging av forvaltningsplanen (= godt vannmiljø) betinger endringer på virkemiddelsiden, solide økonomiske bidrag fra staten, handlings- og endringsvillige brukerinteresser og prioritering med utgangspunkt i de lokale tiltaksanalysene. Signalene og føringene i en vedtatt forvaltningsplan må være klare, retningsbestemte og gjennomførbare.

Med hilsen

Kjetil Bjørklund /sign./
styreleder

Odd Henning Stuen
daglig leder